

Jaktsignalen 1950:7

GRATIS
Ej för kommersiellt bruk

Undertecknade, av Bergslagens Jägarfille utsedda revisorer för år 1949, få härmed avgiva följande

REVISIONSBERÄTTELSE

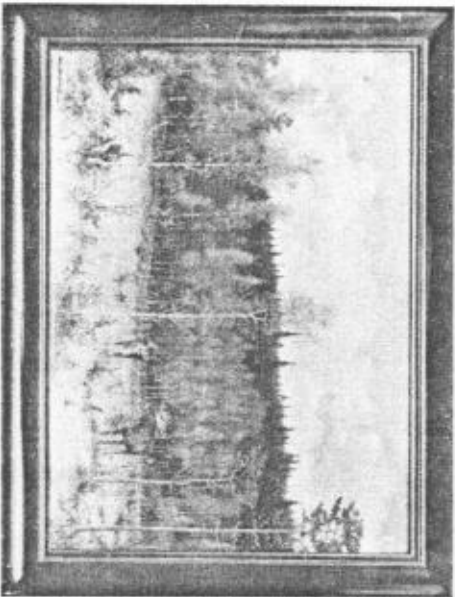
Tablå över inkomster och utgifter.

<i>Inkomster:</i>		<i>Utgifter:</i>	
Balans från 1948 ..	4 019:39	Omkostnader	1 388:56
Försäljningsmaterial	137:70	Publikationer	3 115:37
Medlemsavgifter ..	2 830:10	Balans till 1950	4 221:89
Svensk Jakt	1 632:—		
Jaktskytte	6:63		
Wallenbergska fonden	100:—		
	<u>8 725:82</u>		<u>8 725:82</u>

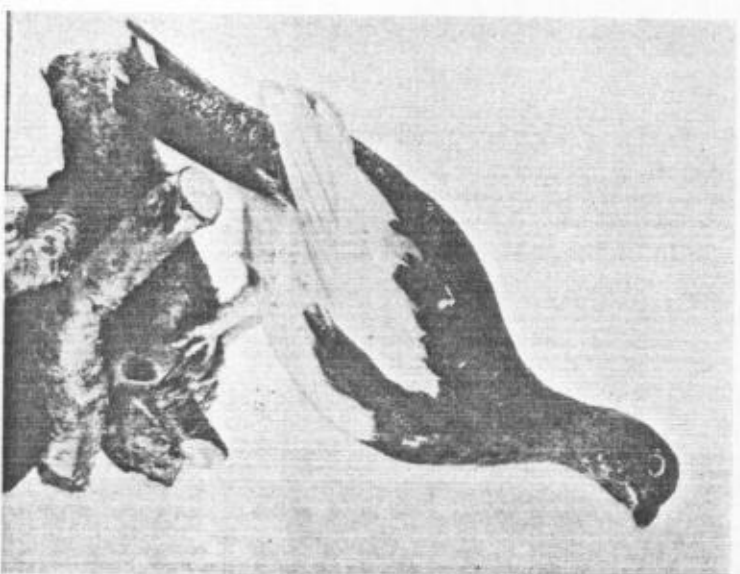
Från Örebro läns jaktvårdsförening har erhållits 1.248:50 kr. av jaktvårdsmedel för jaktåret 1948 1/7 1949 till utplantering av vilt, upplysningsverksamhet, jaktskytte, hjälpfodring o. d.

Vid fullgörandet av vårt uppdrag hava vi tagit del av protokoll och övriga handlingar som lämna upplysningar om jägarfillets verksamhet. Då det under revisionen visat sig att böckerna äro förda med reda och omsorg och då anmärkningar mot förvaltningen ej heller i övrigt förefinnes, få vi härmed föreslå att Bergslagens Jägarfille tacksamt beviljar styrelsen full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Lindesberg den 15 april 1950.
Rich. Persson. *Ernk Eriksson.*

Ripen i Bergslagen 87278

Jämtländsk "ripkalle", uppstoppad av greve Bengt Kalling.

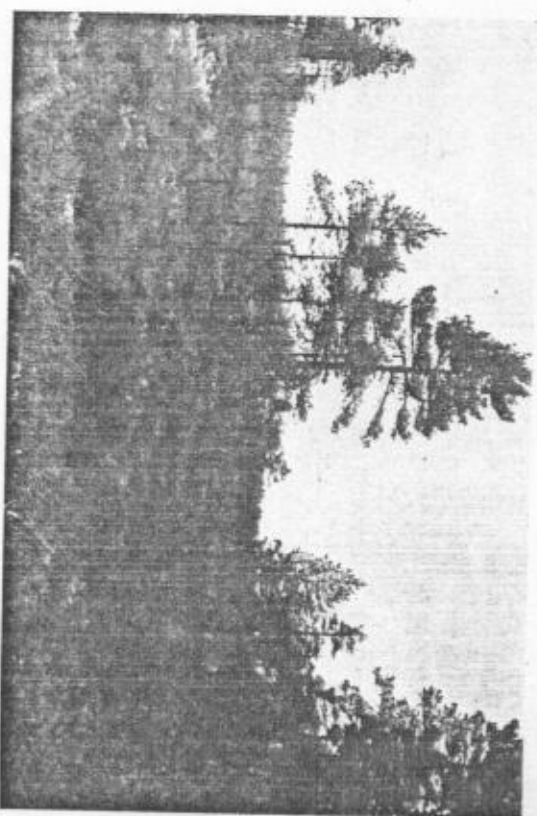
Enligt skildringar om gamla tiders jaktförhållanden, fanns för några seker tillbaka dalripan allmänt i Bergslagen. Så beskrives t. ex. i den historiska bergslagsromanen "Eld, blod och järn", recenserad på annan plats i denna Jaktsignal, huru nybyggarna, som under Gustaf Vasas och hans söners regeringstid bröto bygd och "kokade järn" i skogarna kring "Lindesby" och "Noraby", allmänt snarade ripor. Sedan dess har dalripan blivit mycket sällsynt, men finnes dock alltjämt ytterst sparsamt kvar i Bergslagen på enstaka platser längst norrut, såsom inom Ljusnarsbergs och Sävsnäs socknar vid gränsen mot Dalarna.

Våren 1922 utsläpptes sammanlagt 13 par finska dalripor vid Husby nära Norsjön samt å Pershyttan och Ramshyttan. 1932 och 1934 släpptes resp. 4 och 6 par ripor på Spannarbodabrännan å Grönbo kronopark. Atminstone i några fall kunde häckning konsta-

teras, men varaktigt resultat uppnåddes icke vid något av dessa försök, troligen beroende därpå, att de utfördes i alltför liten skala.

På 1920-talet gjordes vid Örebro mera omfattande försök att återföra dalripan till våra trakter, och då dessa slog så pass väl ut, att de torde mana till fortsättning, skola de här omnämnas. Utplanteringen skedde å det skogsområde, som är beläget mellan Tysslingen och Eker, varest Örebroortens jaktvårdsförening åren 1922—1931 disponerade jaktträten. Fran Zuvenniemi zoologiska station, Kajana, Finland, inköptes åren 1922, 1923 och 1927 sammanlagt ett 60-tal ripor i jämna par. Priset var ca 25 kr. paret förutom frakt. Knappast några fåglar omkommo vid transporten eller inomhusförvaring. I regel släpptes fåglarna strax efter ankomsten, vilket skedde i de slyiga blötmarkerna i närheten av Bredmossen. De höllo sig rätt bra kvar här och häckning konstaterades åtminstone i ett par fall. Så blev t. ex. en rippkyckling i misstag skjuten 1928. Men stammen ville icke öka utan snarare minska med åren, och fåglarna tycktes ha viss tendens att draga sig västerut. Man träffade dem ibland i västra kanten av Bredmossen samt inåt Akerby- och Hätingeskogarna. På värnornarna kunde man redan innan tjäder och orre hannit börja spelet, höra riporna locka. Här väster om Bredmossen hade man den säregna möjligheten att samtidigt kunna höra spel av tjäder, orre och ripa, förutom sjöfågels larm från Tysslingen. Men även om riporna syntes gilla den terräng där de utsläppts, så funno de sig ändock ej fullt tillrätta där. Vår och höst burro de sin vita vinterdräkt, medan marken var bar, och dessa tider kände fåglarna sig tydligen otrugga, ty man fann dem då hårt tryckande intill vita stenar, björkstammar o. dyl. Räv och hök torde dessa övergångstider varit särskilt farliga. Då alla fåglarna vid utsläppningen försattes med märkringar, kunde man i viss mån följa deras levnadsöden. En dylik ring återfanns exempelvis vid ett av traktens rävgryt. En annan märkring tillvaratogs efter en ripa, som slagit ihjäl sig mot telefonträdar på Gräveslätten. "Duvan var död", skrev rapportören. De i väster blånande Klisbergen tycktes öva dragningskraft på riporna, ty man såg dem ibland flyga däråt. Måhända hade de någon förmimelse av, att där låg snön längre på vår och höst, så att de icke behövde "blotta" sig med sin vita vinterdräkt såsom nere på slättlandet. Riprapporter började komma från Klisbergen.

Skogvaktare Ruben Ericsson, Göksholm, iakttog under spelbevakning vid Latorp 1922—23 en rippupp vid den s. k. odlingen mellan Latorp och Garphyttan. Och hösten 1925 överraskades stadsskog-

Klisbergsmosse.

vaktare Axel Mellström, Lindesberg, som då tjänstgjorde å Villingsbergs kronopark, av Gäckande ripskratt i närheten av Vätsjötorp. Uppifrån trakten av Ymningshyttan föreligger en riprapport från slutet av 1920-talet. Sedan har det varit tyst kring riporna tills eftervintern 1948, då en flock på 8 ripor uppehöll sig i Arvaby nära Lannafors. Ifjol iaktogs vid olika tillfällen upp till 5 ripor på det stora artillerskjutfältet å Garphytte kronopark. Här torde de väldiga kalhyggerna, omväxlande med mossar och slymarker utgöra ett trivsamt område för riporna. Att samtliga här omnämnda iakttagelser avse de från Finland härstammande riporna, kan knappast betvivlas, helst inga dylika veterligen gjorts mellan Garphyttemarkerna och den närmaste svenska rippförekomsten, som dels är ytterligt svag och dels befinner sig på omkring tio mils avstånd norrut. Här måste det med all sannolikhet vara fråga om de implanterade finska darripora, som hållit sin lilla stam kvar i ett par decennier.

De ovan antydda erfarenheterna synas ge vid handen, att dalripan bör kunna återimplanteras i Bergslagen. Men förutsättningen här för är, att det sker i så pass stor skala, att stammen på viss lämplig trakt från början når tillräcklig förekomst, så att fortplantningen blir effektiv. Numera torde icke ripor kunna erhållas från Zuvenniemi zoologiska station, men det bör icke vara ogörligt att fånga ripor t. ex. i Jämtland och nedfrakta dem hit, antingen för direkt

utsläppning eller för upprättande av ett "riperi". Ripan är en lugn, förnöjsam fågel, som visat sig bra stå ut med långa transporter och troligen kan fås att häcka i fångenskap liksom fasan och rapphöns. På norrländska fångstmän klart för sig, att de kunna erhålla många gånger så mycket betalt för levande, oskadade ripor som för snarade, så komma de nog snart att utfinna lämpliga fångstmetoder här för. B. J. G. efterlyser härmed ripfångstmän, som kommande vintrar vilja leverera fåglar, och har redan förvissat sig om, att ett betydande intresse förefinnes i Bergslagen bland såväl jaktvårds-sammanslutningar som bolag och enskilda för ripans återinförande. Ripan är ovan odlingsgränsen lovlig t. o. m. februari månad, men fångsticens bör kunna utverkas under utsträckt tid. Vederbörande läns jaktvårdskonsulent torde på begäran bistå med råd och dåd.

I detta samband bör kanske det missförhållandet påpekas, att ripan icke såsom övrig skogsfågel åtnjuter totalfredning här i mellansverige. B. J. G. avser emellertid göra framställning om sådan fridlysning inom Örebro län, varför denna oformlighet snart torde vara eliminerad i vårt län.

Tidpunkten synes vara lämplig för dalripans återinförande i Bergslagen. Skogsfågeljakten ligger nu nere, troligen för många år framåt, och duvhöken är sällsynt vorden åtminstone som häckfågel. Råven är icke så talrik i de vida skogsmarker, där ripan hör hemma. Tillgången å björk och lövsly torde vara i ökning, och det ovannämnda artilleriskjutälet på Kilsbergen bör kunna bli en passande "inkörsport" för ripan i denna trakt. Längre norrut finnas också bra inplanteringssterränger.

Ripans återinförande torde närmast vara en fråga om anskaffande av fåglar norrifrån. Även om inte detta går genast, bör intresset för fångst av levande ripor efter hand kunna ökas och spridas bland norrländska fångstmän. Komme ripsändningar söderut igång skulle det icke taga många år förrän ripan åter fått fast fot på vissa lokaler, varifrån hon sedan kunde sprida sig. Bergslagsjägarna skulle då, utan att behöva resa till fjälls, kunna fröjda sig åt "ripkallars" trolska skratt och vitblänkande ripkullars bultrande uppflog i Bergslagens stormossar och slymarker.

Henrik Dieden

Bästa jaktminnet

Från jaktsåsongens gångna dar

Hvad har, min vän, som bäst du kvar

Af sköna minnen att ditt hjärta lifva?

En dagsläng löpa efter mickel räf

Med lön för möda sist vid tjärnens strand?

En väska tyllt bland andsjöns vaas och säf?

En knippa jössar i din hand?

Hvad kan män tro ditt bästa minne blifva?

Ditt bästa minne! Ah — ej mängden blott

Af vildebåd som fallit på din lott

Det minnet gör — ej fulla rapphönslingor

Ej blod och fjäder, kibbadt vid din rock!

Vist fröjda dessa minnen dig — och dock

En ljufvigare hägkomst än du här,

Och den från vårens dagar är,

Då lagberättigadt vi först få draga våra klingor.

En fridfull måjkväll! Göken gal, och orren

Slår än sitt spel, och skymninggen är full

Af trastens, rotgelns toner. Lyss! Hör "knorren"

Och "pispen" närma sig! Morkullan drar, när solens gull

Ej hennes öga mera bländar.

Dig tätt förbi hon svärfvar fram, och du —

Du sänker lyftad bössa, och ännu

En gång du gläds att ej naturens frid du skändar!